Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Беларускі ўніверсітэт

Орган партбюро, рэктарата, камітэта ЛКСМБ, прафкома і мясцкома Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя В. І. Леніна

№ 17 (230) | Чацвер, 8 верасня 1955 года | Цана 20 кап.

ПАСТАЯННА ЎДАСКАНАЛЬВАЦЬ ВУЧЭБНА-ВЫХАВАЎЧЫ ПРАЦЭС

Грандыёзныя перспектывы камуністычнага будаўніцтва ў нашай краіне прад'яўляюць усё больш высокія патрабаванні да вышэйшых навучальных устаноў. Рашэнні Цэнтральнага Камітэта партыі па пытаннях тэхнічнага прагрэсу, аб паляпшэнні размеркавання і выкарыстання спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй патрабуе набліжэння падрыхтоўкі спецыялістаў да запатрабаванняў галін народнай гаспадаркі, культуры і асветы.

Між тым, якасць падрыхтоўкі спецыялістаў у нашым універсітэце ўсё яшчэ з'яўляецца недастатковай. Узровень лекцый, семінарскіх і практычных заняткаў, стан метадычнай работы на кафедрах, дзейнасць міжфакультэцкіх Вучоных саветаў па арганізацыі, накіраванню і кантролю за вучэбна-педагагічным працэсам, палітыка-выхаваўчая работа са студэнтамі яшчэ не адказвае патрабаванням. Як сведчаць вынікі мінулага навучальнага года, асобныя кафедры універсітэта ўдзялялі недастатковую ўвагу як метадычным пытанням, так і самастойнай рабоце студэнтаў. Так, кафедра марксізма-ленінізма аказвала недастатковую дапамогу іншым кафедрам у справе ўзняцця ідэйнага ўзроўню [illegible]аемых лекцый і арганізацыі вы[illegible]учай работы са студэнтамі, [illegible] паслаблялася яе вядучая роля [illegible]версітэце. На кафедрах рус[illegible]вы і агульнага моваэнаўст[illegible] [illegible]эматычнага аналізу і не[illegible] іншых вучэбныя і метадычныя пытанні распрацоўваліся слаба.

Вучоныя советы універсітэта мала абмяркоўвалі работу кафедр і факультэтаў па павышэнню ўзроўню вучэбна-педагагічнага працэсу. Так, дзейнасць Вучоных саветаў фізіка-матэматычнага і хімічнага, біёлага-глебавага і геолага-геаграфічнага факультэтаў абмяжоўвалася ў асноўным разглядам пытанняў аб абароне дысертацый, у той час як вучэбна-метадычнай, навучальнай і палітыка-[illegible] выхаваўчай рабоце са студэнтамі Вучоныя советы па сутнасці не ўдзялялі ніякай увагі.

Новы навучальны год павінен стаць ва універсітэце годам далейшага паляпшэння вучэбнай, навуковай і палітыка-выхаваўчай работы. Для гэтага ёсць усе магчымасці. У выніку вялікага конкурсу на вучобу залічаны ў гэтым годзе найбольш падрыхтаваныя юнакі і дзяўчаты. Прафесарска-выкладчыцкі састаў універсітэта прадстаўляе сабой згуртаваны, высокакваліфікаваны калектыў. Значна палепшылася і матэрыяльна-тэхнічная база універсітэта, пашырана вучэбная плошча, лабараторыі і кабінеты папоўнены новым вучэбным і навуковым абсталяваннем, музеі — рознастайнымі экспанатамі. Узрос вучэбна-навуковы фонд бібліятэкі, абсталяваны навейшай апаратурай кіназал. Палепшыліся бытавыя ўмовы студэнтаў.

Паляпшэнню вучобы павінна садзейнічаць і распрацоўка новых вучэбных планаў. Новыя планы прадугледжваюць значнае павелічэнне колькасці гадзін, якія адводзяцца на грамадскія дысцыпліны. Агульная колькасць гадзін абавязковых заняткаў на ўсіх факультэтах не будзе перавышаць 36 гадзін у тыдзень, што дазволіць вызваліць значную частку часу для самастойнай работы студэнтаў у кабінетах, лабараторыях, чытальнях. У сувязі з гэтым неабходна больш сур'ёзна падыйсці да планавання, кіраўніцтва і кантролю за самастойнай работай студэнтаў. Выкладчыкі павінны даваць будучым спецыялістам не толькі мінімум неабходных ведаў, але і навучыць іх самастойнаму творчаму вырашэнню практычных пытанняў, прывіць ім навыкі бесперапыннага ўдасканалення сваіх ведаў.

Дэканаты, кафедры і партыйныя арганізацыі факультэтаў павінны ўдзяляць значна больш увагі пытанням планавання дамашніх заданняў, іх аб'ёму з улікам магчымасцей выканання студэнтамі ў невучэбны час.

Сярод усіх відаў заняткаў цэнтральнае месца, несумненна, належыць лекцыям. Неабходна асобую ўвагу звярнуць на тое, каб лекцыі па любых чытаемых дысцыплінах былі палітычна насычанымі, каб яны раскрывалі палітычнае значэнне вывучаемых з'яў і панаўццэ з пазіцыі марксісцка-ленінскай навукі. Трэба адмовіцца ад заганнай практыкі, калі ў чытаемых лекцыях пераважаюць апісанні, якія маюць мала навуковых каштоўнасцей, і перайсці да шырокіх, творчых навуковых абагульненняў. Кожная лекцыя павінна будзіць цікавасць у студэнта да пашырэння свайго навукова-тэарэтычнага кругагляду і прывучаць яго да самастойнага вывучэння айчыннай і замежнай даведачнай, манаграфічнай, часопіснай і іншых літаратур.

У сувязі з гэтым вострa ставіцца пытанне аб больш глыбокім і сур'ёзным вывучэнні студэнтамі замежных моў, што абавязвае кафедры замежных моў рэзка палепшыць выкладанне і павысіць патрабавальнасць да студэнтаў.

Вырашэнне ўсіх гэтых задач патрабуе ад прафесарска-выкладчыцкага саставу сістэматычнага ўдасканалення свайго педагагічнага майстэрства, настойлівага авалодання ўсё новымі [illegible] ведамі як у галіне сваёй навукі, [illegible] галіне марксісцка-ленінскай тэорыі. Неабходна павышэнне ўзроўню метадычнай і вучэбна-выхаваўчай работы кафедр, абмеркаванне пытанняў вучэбнай работы на пасяджэннях міжфакультэцкіх Вучоных саветаў.

Кафедры універсітэта, плануючы работу на новы навучальны год, павінны звярнуць асаблівую ўвагу на метадычную работу, з тым, каб яна праводзілася пастаянна і з'яўлялася арганічнай часткай усёй іх дзейнасці. У планах кафедр трэба прадугледзець сістэматычнае разгледжанне зместу лекцый, узаеманаведванне лекцый, семінараў з паследуючым іх крытычным абмеркаваннем, распрацоўку асобных раздзелаў методыкі, пытанняў, звязаных з напісаннем асобных частак курсаў вучэбных дапаможнікаў, правядзеннем індывідуальных і групавых кансультацый і г. д.

Зразумела, што ўсе недахопы вучэбна-выхаваўчай работы могуць быць ліквідаваны толькі пры ўмове ўсямернага развіцця крытыкі і самакрытыкі ў дзейнасці кафедр, Вучоных саветаў.

Навучальны год пачаўся. Штодзённа, настойліва ўзнімаць вучэбна-выхаваўчы працэс,— такая задача павінна заўсёды стаяць перад Вучонымі саветамі, дэканатамі, кафедрамі, выкладчыкамі.

На пасяджэнні кафедры

Адбылося пасяджэнне кафедры тэорыі і практыкі партыйнага і савецкага друку. З інфармацыяй «Аб новым вучэбным плане аддзялення журналістыкі» выступіў намеснік дэкана філалагічнага факультэта Г. В. Булацкі. У новым навучальным годзе прадугледжаны некаторыя змены ў вучэбным плане на першых курсах. На трэцім курсе будзе прачытан цыкл лекцый па «Гісторыі рускага мастацтва і навукі», студэнты другога курса падрабязна пазнаёмяцца з тэхналогіяй паліграфіі, павялічыцца лік лекцый па сучаснай рускай мове, па гісторыі замежнага комуністычнага друку, па гісторыі савецкага і партыйнага друку і па іншых дысцыплінах.

На пасяджэнні былі таксама зацверджаны кіраўнікі навуковага студэнцкага гуртка журналістыкі і альманаха «Творчасць журналіста». Кіраўніком навуковага студэнцкага гуртка журналістыкі, зацверджаны дацэнт М. С. Зярніцкі і кандыдат філалагічных навук М. Е. Цікоцкі. Адказным рэдактарам альманаха «Творчасць журналіста» зацверджана кандыдат філасофскіх навук Е. Л. Бондарава, намеснікам рэдактара — кандыдат філалагічных навук Н. А Сніцарава.

НА ФАКУЛЬТЭТАХ

У студэнтаў-біёлагаў

Значную частку сваёй работы студэнты і навуковыя работнікі біёлага-глебавага факультэта праводзяць у лабараторыях. У гэтым навучальным годзе палепшылася лабараторнае абсталяванне, падрыхтаваны і адрамантаваны хімічныя сталы.

З мэтай далейшага паляпшэння вучэбнага працэсу на факультэце арганізавана лабараторыя па генетыцы, селекцыі і цыталогіі. Заняткі тут будуць праводзіцца пад кіраўніцтвам дацэнта А. І. Палілава і прафесара Н. В. Турбіна.

За час летніх канікул праведзен капітальны рамонт біялагічных станцый у Чырвоным Урочышчы і на возеры Нарач. Экспанатамі з мясцовай фауны папоўніўся музей нарачанскай станцыі.

Многа цікавых і патрэбных матэрыялаў прывезлі студэнты з практыкі. Глебазнаўцы прывезлі добрыя маналіты саланчаковых, каштанавых і іншых глеб. Сабраны матэрыялы па фауне Белага мора, зроблены гербарыі флоры і экспанаты фауны Белавежскай пушчы.

Студэнт IV курса Сапажэнкаў прывёз каштоўныя экспанаты сярэдняазіяцкай фауны з запаведнікаў [illegible] рэспублік. Сабраны [illegible] матэрыялы па фауне Беларускага Палесся.

В. МАЛІНІНА.

Для будучых фізікаў і матэматыкаў

На першы курс фізіка-матэматычнага факультэта ў гэтым годзе паступіла 200 чалавек. Гэта самы вялікі набор на факультэт за ўсе гады існавання універсітэта. Студэнты будуць слухаць лекцыі і праводзіць практычныя заняткі па ўсіх пытаннях фізікі і матэматыкі.

У сувязі з распрацоўкай праблем па мірнаму выкарыстанню атамнай энергіі для студэнтаў IV курса ўводзіцца новы спецкурс «Асновы ядзернай энергетыкі». Чытае яго доктар фізіка-матэматычных навук Ф. І. Фёдараў.

Для лабараторый фізмата паступае новае абсталяванне. Кафедра электрафізікі хутка атрымае каштоўны фізічны прыбор — электранограф.

У хуткім часе будзе расшырана фізічная лабараторыя, адкрыецца кабінет чарчэння ў памяшканні былой друкарні універсітэта.

Выкладчыкі факультэта прачытаюць студэнтам лекцыі і даклады аб дасягненнях навукі і тэхнікі.

М. ВАРЧЭНЯ.

Новыя кабінеты і лабараторыі

На геолага-геаграфічным факультэце адкрыты новыя кабінеты і лабараторыі. Кабінет горна-буравой справы абсталяван усімі неабходнымі прыборамі. Тут ёсць буравы станок — «ЗІФ-75», маторы, гразевыя насосы, трубы, буравы інструмент і інш. Днямі з Маскоўскага геолага-разведачнага [illegible] адбойныя малаткі, электрасвёрлы, лябёдкі, насосы і г. д.

Поўнасцю абсталявана мінераграфічная лабараторыя. У ёй будуць праходзіць заняткі і навукова-даследчая работа па мінераграфіі. Новым абсталяваннем папоўнілася літалагічная лабараторыя.

Студэнты геолага-геаграфічнага фак[illegible] матэрыял.

Д. ШУБНІКАЎ.

Па новаму вучэбнаму плану

Шырокі размах геолага-разведачных работ у нашай краіне абумоўлівае ўсё ўзрастаючую патрэбу ў спецыялістах геолагаразведачнай справы.

Імення гэтая акалічнасць і паслужыла асновай да змянення спецыялізацыі на геалагічным аддзяленнях у радзе універсітэтаў, у тым ліку і ў Беларускім дзяржаўным універсітэце імя В. І. Леніна.

У бягучым навучальным годзе на геалагічным аддзяленні геолага-геаграфічнага факультэта заняткі пачнуцца па новаму вучэбнаму плану. Студэнты III курса побач з іншымі дысцыплінамі праслухаюць: «Асновы горнай справы», «Бурэнне разведачных адтулін», «Геафізічныя метады разведкі» і «Гідрагеалогію».

На працягу лета 1956 года атрымаюць веды будуць замацаваны трохтыднёвай вучэбнай буравой практыкай на універсітэцкай базе і дзесяцітыднёвай вытворчай практыкай у геолагаразведачных партыях геалагічных упраўленняў і трэстаў.

Такім чынам, студэнты геалагічнага аддзялення ўжо з трэцяга курса набываюць неабходныя тэхнічныя веды па сваёй будучай спецыяльнасці.

На IV курсе студэнты будуць вывучаць: «Метады вышуквання і разведак месцанараджэнняў», «Сістэмы распрацовак месцанараджэнняў», «Маркшэйдэрскае майстэрства», «Арганізацыя і планаванне геолагаразведачных работ.

Для лепшага засваення тэарэтычных курсаў у горна-буравым кабінеце кафедры вышукальна-разведачнай справы будуць праводзіцца практычныя і лабараторныя заняткі. З гэтай мэтай у кабінеце будуць прадстаўлены буравыя станкі розных канструкцый, гразевыя насосы, сілавыя ўстаноўкі, буравое абсталяванне і інструменты для ручнога ўдарна-вярчальнага і калонкавага мабурэння. У кабінеце таксама будуць: перфаратары, адбойныя малаткі, вентыляцыйнае абсталяванне і розныя горныя інструменты.

Вялікая ўвага па новаму вучэбнаму плану ўдзелена самастойнай рабоце студэнтаў.

Ужо пасля заканчэння III курса студэнты абавязаны будуць складаць курсавы праект па горнай справе, а пасля заканчэння IV курса — праект па метадах вышукванняў і разведак. У гэтых работах студэнты на матэрыялах, сабраных у час сваёй вытворчай практыкі, складаюць праект вышукванняў або разведак асобных участкаў месцанараджэнняў, у разведцы якіх яны асабіста ўдзельнічалі.

Такім чынам, пры рабоце над курсавымі праектамі студэнты атрымліваюць першыя практычныя навыкі для самастойнага праектавання геолагаразведачных работ. Гэта ў значнай меры аблегчыць наступнае дыпломнае праектаванне.

Усёй гэтай работай студэнтаў-геолагаў будзе кіраваць новая ва універсітэце кафедра — вышукальна-разведачнай справы.

У сучасны момант кафедра вышукальна-разведачнай справы знаходзіцца яшчэ ў стадыі арганізацыі. На працягу верасня месяца павінна быць закончана абсталяванне горна-буравога кабінета, і ў гэтых адносінах выказваецца пажаданне ў больш актыўным удзеле гаспадарчай часткі універсітэта.

Д. КАРУЛІН,
в. а. заг. кафедры вышукальна-разведачнай справы, дацэнт.

Першыя дні ў Мінску

Здаецца, не так даўно віталі нас на вакзале беларускія студэнты, а ўжо з таго часу прайшло больш тыдня. За гэтыя дні мы пазнаёміліся са студэнтамі, агледзелі Мінск, пабывалі ў кінотэатрах, дзе прагледзелі некалькі фільмаў.

Мінск нам вельмі спадабаўся, асабліва праспект імя Сталіна і парк імя Горкага.

Апошнія дні жніўня прайшлі неўзабаве. І вось надышло 1-е верасня — пачалася вучоба. З трох гадзін дня у нас першыя заняткі. Нам нават неяк страшнавата рабілася. Але падумайце добра, як вы сябе адчувалі-б на нашым месцы — для нас-жа ўсё тут незнаёмае, усё новае, усё прымушае думаць. Гэта гаварыць на рускай мове, а мы-ж яе добра не ведаем, часам стаіш доўга і думаеш: як гэта сказаць? Але тут «ідзе ў работу» і польская мова, і неяк дабіваемся ў размове толку.

Першую лекцыю, якую мы праслухалі, былі асновы марксізма-ленінізма. Лекцыі мы ў асноўным зразумелі, але ёсць і цяжкасці, напрыклад, з беларускай мовай. Не ўсё з нашай чацвёркі яе разумеюць. Прыдзецца потым, відаць, калектыўна абмяркоўваць некаторыя тэмы, і, напэўна, звярнуцца за дапамогаю да аднакурснікаў і іншых старэйшых сяброў.

Мы верым, што нам ніколі не адмовяць у дапамозе, а заўсёды пойдуць насустрач.

Ад імя першакурснікаў-палякаў, студэнтаў I курса беларускага аддзялення Шы[illegible]н РАМАНЧУК.

Комсамольскае жыццё

БАЯВАЯ ЗАДАЧА КОМСАМОЛЬСКАЙ АРГАНІЗАЦЫІ

Новы навучальны год пачаўся ва ўмовах разгарнуўшайся ў большасці комсамольскіх арганізацый горада справаздачна-выбарчай кампаніі. Рашэнне VI пленума ЦК ЛКСМБ, які адбыўся 30—31 жніўня 1955 года, аб скліканні чарговага XIX з'езда ЛКСМ Беларусі ставіць перад комсамолам баявую задачу сур'ёзна падрыхтавацца і правесці на адпаведным палітычным і арганізацыйным узроўні справаздачна-выбарчыя сходы ва ўсіх пярвічных, раённых і абласных комсамольскіх арганізацыях. Рад комсамольскіх арганізацый Ленінскага раёна г. Мінска з гэтай задачай ужо справіўся. Новыя саставы комсамольскіх камітэтаў ужо прыступілі да разгортвання на прадпрыемствах раёна шырокага соцыялістычнага спаборніцтва ў гонар XIX з'езда ЛКСМБ.

У комсамольскіх арганізацыях ВНУ справаздачна-выбарчая кампанія пачалася ўжо з першых дзён вучобы. Бюро Ленінскага РК ЛКСМБ арыентыравала комсамольскія арганізацыі ВНУ раёна на правядзенне справаздачна-выбарчых сходаў у верасні месяцы з тым, каб раённая комсамольская канферэнцыя прайшла 22 кастрычніка.

Камітэт комсамола універсітэта на сваім пасяджэнні 31 жніўня прыняў рашэнне правесці да 8 верасня справаздачна-выбарчыя сходы ў комсамольскіх групах і да 15 верасня — на факультэтах.

Правядзенне справаздачна-выбарчых сходаў у такія абмежавана-кароткія тэрміны патрабуе ад усяго комсамольскага актыву напружанай работы і неаслабнай увагі да ўсяго ходу справаздачна-выбарчай кампаніі. Мала правесці сход у тэрмін, па графіку, — хоць захаванне тэрмінаў, устаноўленых графікам, з'яўляецца несумненна справай, абавязковай для кожнага. [illegible] біцца таго, каб сход [illegible] або фа- падрыхтаван, каб на ім прысутнічалі ўсе комсамольцы, каб справаздачны даклад уяўляў сабой глыбока прадуманы крытычны аналіз усёй работы арганізацыі за справаздачны перыяд, каб ён смела выкрываў недахопы, якія маюць месца ў вучэбнай, палітыка-выхаваўчай і ўнутрысаюзнай рабоце арганізацыі і ўказаў шляхі іх ліквідацыі. Трэба дабіцца, каб справаздачныя сходы прайшлі пры жывейшым удзеле ўсіх комсамольцаў у абмеркаванні вынікаў работы арганізацыі за справаздачны перыяд.

Комсамольцы павінны строга і прынцыпова падыходзіць да ацэнкі работы групавых і факультэцкіх бюро, смела крытыкаваць кіраўнікоў, якія не апраўдалі іх давер'я. Аднак гэтая крытыка павінна мець на ўвазе мэту не столькі справаздачу за памылкі і хібы ў рабоце, колькі задачу выпраўлення недахопаў, вышуквання шляхоў да ліквідацыі. Трэба сур'ёзна аднесціся да падбору кандыдатур у курсавыя і факультэцкія бюро, улічваць дзелавыя і арганізатарскія здольнасці рэкамендуемых, умела размяркоўваць абавязкі паміж членамі бюро.

Там, дзе ўпускаюць з поля зроку гэтую акалічнасць, сур'ёзна церпіць работа. У мінулым годзе, напрыклад, быў абраны членам комсамольскага бюро геолага-геаграфічнага факультэта Е. Веселоў. Але ён дрэнна спраўляўся са сваімі абавязкамі адказнага за ўлік. Факультэт доўга не мог навесці парадак ва ўліку комсамольцаў, з вялікім спазненнем прадстаўляў справаздачы па ўзносах, афармляў іх заўсёды неахайна. Факультэцкае бюро вымушана было ў сярэдзіне навучальнага года правесці перараэмеркаванне абавязкаў паміж членамі бюро і вызваліць Веселова ад гэтага ўчастка работы.

Яшчэ менш прыемную карціну ўяўляў сабой улік комсамольцаў і справаздачнасць па ўзносах на юрыдычным факультэце (сакратар т. Воранаў, адказны за ўлік т. Волкаў). Тав. Волкаў не спраўляўся са сваімі абавязкамі на гэтым участку работы, а бюро не змагло дапамагчы яму ў ліквідацыі дрэннага становішча з улікам на факультэце. Не апраўдала давер'я комсамольцаў і член комса[мольскага] бюро факультэта Строн- разы «праваліваўся» з падпіскай на газеты.

Комсамольскія бюро факультэтаў павінны асаблівую ўвагу звярнуць на першыя курсы. Трэба не толькі дапамагчы комсамольцам гэтых курсаў выбраць комсоргаў і бюро. Неабходна штодзённа дапамагаць ім у рабоце па ўцягненню студэнтаў у спартыўныя секцыі, у гурткі мастацкай самадзейнасці, ў члены добраахвотных таварыстваў: ДСТ, ДТСААФ, таварыства Чырвонага Крыжа і Чырвонага Поўмесяца.

Вялікае значэнне для паспяховай работы комсамольскай арганізацыі мае правільная будова арганізацыі, якая-б адпавядала канкрэтным умовам работы. Вопыт мінулага года паказаў, што існуючая на большасці факультэтах такая будова комсамольскай арганізацыі, калі кожнай вучэбнай групе былі прадстаўлены правы пярвічнай арганізацыі і калі ў кожнай з іх выбіралася асобнае комсамольскае бюро з трох чалавек, не ўпаўне апраўдвала сябе ва універсітэце. Такая будова выклікала цяжкасці не толькі ў кіраўніцтве работай груп з боку факультэцкага бюро, асабліва на такіх факультэтах, як юрыдычны (34 пярвічных групавых арганізацыі, непасрэдна падначаленых факультэцкаму бюро), літаратурнае аддзяленне (17 групавых арганізацый), але яна часта неапраўдана драбіла курс на штучна створаныя групы. Улічваючы думкі сакратароў факультэцкіх бюро, камітэт комсамола са згоды ЦК ЛКСМБ вырашыў перайсці да ранейшай існуючай будовы комсамольскай арганізацыі, калі пярвічнай арганізацыяй лічылася курсавая арганізацыя, якая выбірала бюро з трох чалавек і калі ў вучэбных групах выбіраліся толькі групоргі, падначаленыя гэтаму бюро.

Такая будова, на наш погляд, дазволіць лепш і больш аператыўна кіраваць работай групавых арганізацый, будзе садзейнічаць згуртаванню студэнтаў аднаго курса ў адзіны моцны, дружны калектыў.

Падыходзяць да канца перавыбары на курсах. На чарзе стаяць справаздачна-выбарчыя сходы на факультэтах, а затым канферэнцыя універсітэта. [illegible] узорна правесці справаздачна-выбарчыя сходы, паспяхова выканаць указанні пленума ЦК ЛКСМБ.

Дык дружней-жа за работу!

Н. ФІЛІМОНЕНКАЎ,
сакратар камітэта комсамола універсітэта.

Грамадскасць універсітэта разам з усёй краінай шырока адзначае пяцідзесяцігоддзе першай рускай рэволюцыі. Гэтай слаўнай гадавіне будуць прысвечаны навуковая сесія выкладчыкаў, тэматычныя вечары на факультэтах і многія іншыя мерапрыемствы, падрыхтоўка да якіх пачалася з першых дзён навучальнага года.

У першы дзень заняткаў у вестыбюлі біялагічнага корпуса адкрылася арганізаваная бібліятэкай універсітэта вялікая фотавыстаўка «Пяцьдзесят год першай рускай рэволюцыі». На выстаўцы прадстаўлены матэрыялы аб падзеях 9 студзеня 1905 года і пачатку рэволюцыйных выступленняў, аб палітычных стачках і дэманстрацыях рабочых і хваляваннях сялян, аб паўстаннях у арміі і флоце, аб узнікненні Советаў рабочых дэпутатаў. Выстаўка адлюстроўвае падрыхтоўку большэвікамі ўзброенага паўстання і ўдзел у рэволюцыі 1905—1907 гг. В. І. Леніна і І. В Сталіна. Спецыяльныя раздзелы прысвечаны ўсерасійскай палітычнай стачцы ў кастрычніку 1905 года і снежаньскаму ўзброенаму паўстанню.

На стэндах экспануецца літаратура аб рэволюцыі 1905 года — працы В. І. Леніна і І. В. Сталіна, дакументы партыі, мастацкая літаратура.

Выстаўка літаратуры аб першай рускай рэволюцыі наладжана таксама кабінетам марксізма-ленінізма.

НА ЗДЫМКУ: фотавыстаўка «Пяцьдзесят год першай рускай рэволюцыі».

Замест агляда друку

Крыўднае роўнадушша рэдкалегій

Першыя дні вучобы ва універсітэце—заўсёды самыя хвалюючыя дні. Пасля двухмесячнай разлукі сустракаюцца сябры, адразу цэлым курсам, стаўшыя старэйшымі на год; стайкамі блукаюць па калідорах найшчаслівейшыя людзі—першакурснікі, у якіх ззаду месяцы сумненняў, роздумаў, трывог, а ўперадзе — здзяйсненне самых смелых надзей і імкненняў. І ўсім хочацца як мага хутчэй пачаць жыць поўным жыццём сваіх факультэтаў: падзяліцца вынікамі практыкі, падрабязна даведацца аб маршрутах летніх турысцкіх паходаў, аб поспехах універсітэцкіх спартыўных каманд за два месяцы. А першакурснікам хочацца хутчэй адчуць сябе не гасцямі, а гаспадарамі ва універсітэце. Для іх яшчэ непрывычна гучаць словы: «дэканат», «факультэт», але як хочацца ім больш даведацца аб гэтым выбраным імі факультэце, аб далейшай вучобе...

І ў перапынках студэнты групамі ходзяць па калідорах, яны праходзяць міма пустых, абадраных стэндаў з прывабнымі назвамі «Исследователь», «Советский юрист», «Слова філолага», «За мичуринскую биологию»...

Як-жа здарылася, што замест цёплага віншавання з боку выкладчыкаў і выпускнікоў, замест сяброўскай парады старшакурснікаў аб тым, як весці канспекты, замест змястоўных інфармацый аб жыцці факультэтаў, студэнты толькі бачаць сляды мінулагодняга клею або кавалкі былых газетных калонак на стэндах? Чаму замест расказаў аб лепшых студэнтах факультэта, замест цікавых замалёвак аб летняй практыцы яны чытаюць пажоўклыя таблічкі: «Орган дэканата, прафсаюзнай і комсамольскай арганізацый»..., або несуцяшальныя даты выпуску апошніх нумароў— май, чэрвень. Нават агульнауніверсітэцкая насценная газета [illegible] заклікае: «Рыхтуйцеся да спартыўнага лета!» Кафедра фізвыхавання правяла ўжо арганізацыйныя сходы амаль усіх секцый, але аб выпуску свежага нумару «Спорта» не падумаў яшчэ ніхто, нават адказны за газету В. Кушнароў.

А чым заняты зараз рэдкалегіі насценных газет факультэтаў? Рэдакцыя шматтыражкі спрабавала высвеціць гэтае вельмі цікавае пытанне.

Некалькі дзён назад на біяфаку вісела аб'ява: «Сёння, 5 верасня, у 2 гадзіны ў 20 аудыторыі адбудзецца сход рэдкалегіі газеты «За мичуринскую биологию». У назначаны час у 20 аудыторыі можна было знайсці толькі адказнага рэдактара органа біяфака—аспірантку Карташову. Сход быў адменен, таму што сабралася толькі чатыры члена рэдкалегіі. Праўда, чацвёртыя і пятыя курсы біяфака яшчэ не пачалі заняткаў, і, значыць, не ўсе члены рэдкалегіі маглі-б удзельнічаць у выпуску першага нумару. Але зусім ясна, што пры жаданні можна было ўпэўнена справіцца з выпускам газеты і ў пяцёх. Адказны рэдактар абяцае, што да 15 верасня (г. зн. з двухтыднёвым спазненнем) газета абавязкова выйдзе.

На біяфаку пакладзен хоць нейкі пачатак будучай работы, назначаны хоць якія-небудзь тэрміны. А што робіцца на астатніх факультэтах? Выявілася, што тут справа абстаіць яшчэ горш. На чацвёртым курсе хімфака, напрыклад, студэнты не маглі адразу адказаць, хто з іх уваходзіць у рэдкалегію «Советского химика».

— У нас, здаецца, яшчэ [illegible] біралі рэдкалегію,—са здзіўленнем адказвалі [illegible]

— А-а-а, мінулаго[illegible] рэшце здагадаўся нехт [illegible] мінулым годзе рэдактар[illegible] нас аспірант В. Сташона[illegible] ён і цяпер рэдактар? Тол[illegible] нам нічога не казаў...

Іменна так не лічыць с[illegible] казнай за выпуск газе[illegible] легія «Слова філолага». [illegible] чаго было ў мінулым годз[illegible]

Здзіўляючае адзінадушш[illegible] явілі ў гэтым годзе наш[illegible] культэцкія рэдкалегіі ў п[illegible] аб поўным ігнараванні [illegible] «нязначнага» факту, як па[illegible] навучальнага года. Толькі адна насценная газета, прысвечаная 1 верасня— «Універсітэцкі работнік» (адміністратыўна-гаспадарчая частка універсітэта) выйшла ў час.

Такіх несур'ёзных адносін да сваіх абавязкаў з боку рэдка[ле]гій, такога поўнага роўнадушша да важнейшай справы з боку партыйных і комсамольскіх бюро факультэтаў цяжка было чакаць. Тым не менш, факты гавораць самі за сябе.

У ВЫШЭЙШЫХ НАВУЧАЛЬНЫХ УСТАНОВАХ КРАІНЫ

СУВЯЗЬ СТУДЭНТАЎ З ВЫТВОРЧАСЦЮ

Студэнты ВНУ і тэхнікумаў Растова падтрымліваюць цесную сувязь з прадпрыемствамі. Студэнты інжынерна-будаўнічага інстытута Васіль Сцеблёў і Ларыса Васільева разам з дацэнтам Маславым завяршаюць праектаванне транспартнай сеткі для шахт камбіната «Растоўвугаль». Некалькі выпускнікоў удзельнічалі ў рабоце над комплекснай тэмай «Буйнаблочнае і буйнапанельнае будаўніцтва».

Студэнт пятага курса факультэта электрыфікацыі Азова-Чорнаморскага інстытута механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі Леанід Хлестакоў распрацаваў аўтаматычнае збудаванне, прыгоднае для квадратна-гнездавой пасадкі ўсіх прапашных культур. Яно дазваляе праводзіць сяўбу намнога хутчэй, прычым квадраты атрымліваюцца дакладнымі. Зараз ён завяршае распрацоўку канструкцыі, каб здаць яе ў вытворчасць.

Па просьбе работнікаў элеватара станцыі Вярблюд брыгада студэнтаў гэтага інстытута на чале з выкладчыкам Морыным прыстасавала звычайны транспарцёр для пагрузкі пачаткаў кукурузы.

Практычнае значэнне маюць і многія дыпломныя работы навучэнцаў тэхнікумаў.

Нядаўна ў г. Сталіна на машынабудаўнічы завод прыехаў на пераддыпломную практыку навучэнец Растоўскага электрамеханічнага тэхнікума Сцяпан Лагавой. Вывучаючы вытворчасць пад'ёмных машын для вугальнай прамысловасці, юнак прыйшоў да вываду, што запрэсоўка бронзавых утулак у буйныя дэталі патрабуе сур'ёзных змяненняў.

К канцу практыкі Лагавой стварыў прыстасаванне, якое павысіла прадукцыйнасць працы рабочых, занятых запрэсоўкай. Гэтае прыстасаванне ўкараняецца цяпер у вытворчасць.

УНІВЕРСІТЭТ У ТАРТУ

Тарту — студэнцкі горад. Тут знаходзіцца адзін з старэйшых універсітэтаў нашай краіны. Ён заснаван у 1802 годзе. Зараз на пяці факультэтах навучаецца каля 2.900 студэнтаў, якія атрымліваюць адукацыю па шаснаццаці спецыяльнасцях.

Чатыры гады назад на базе раду факультэтаў Тартускага універсітэта ў горадзе была створана Эстонская сельскагаспадарчая акадэмія, у якой больш двух тысяч студэнтаў. У Тарту моладзь навучаецца таксама ў чыгуначным і будаўнічым тэхнікумах, педагагічным і музычным вучылішчах.

У гэтым годзе на першыя курсы універсітэта прынята 575 чалавек. Гэта 154-ы прыём у Тартускі універсітэт.

Новыя студэнты ў гэтыя дні знаёмяцца з універсітэтам, дзе ім давядзецца правесці некалькі год. Заходзяць яны і ў фундаментальную бібліятэку універсітэта. Гэта сапраўды скарбніца Тарту. У ёй налічваецца да мільёна васьмісот тысяч кніг тамоў. Сярод іх многа ўнікальных выданняў.

З ПЕРШЫХ ДЗЁН— СПАЗНЕННІ І ПАРУШЭННІ

Задоўга да званка 58 аудыторыю біялагічнага корпуса запоўнілі студэнты другога курса філалагічнага факультэта. Зараз пачнецца першая лекцыя па асновах марксізма-ленінізма.

Празвінеў званок. Але вось у аўдыторыю ўбягае студэнтка аддзялення журналістыкі Дзіна Пераверзева. Яна накіроўваецца да задніх сталоў, але там усе месцы заняты.

— Як шкада, прыдзецца сесці бліжэй да лектара

Уважліва слухаюць і канспектуюць лекцыю студэнты. Але не ўсе. Схаваўшыся за спіны таварышоў, вядуць ажыўленую гутарку Галя Матусевіч, Інга Лушчыцкая і Эрыка Дайнека. Яны смяюцца і чэрцяць у паветры над галовамі нейкія кругі, спіралі. Размова ідзе аб новых модах шляп і прычосак. І, пэўна, яны нават не ведаюць тэмы лекцыі, якую чытае выкладчык.

А вось, нізка схіліўшыся над сталом, студэнтка Н. Бортнік чытае кнігу. Яна так захоплена, што не чуе не толькі лектара, але і балбатню седзячых наперадзе студэнтак Матусевіч, Лушчыцкай і Дайнека. Чытаюць на лекцыі кнігі Т. Пашкевіч і Л. Лішай.

А вось, Э. Луканская рашыла забіць адразу двух зайцоў: і [illegible]ыю паслухаць, і пісьмо на[illegible]. Прыказка гаворыць, што [illegible] двума зайцамі пагонішся, [illegible]ага не зловіш. Але Луканская [illegible] гэтым не згодна: аднаго [illegible] а» яна ўсё-ж злавіла—пісьмо [illegible]пісала. Не ведае Луканская [illegible]кі таго, аб чым цэлую гадзіну [illegible]аварыў выкладчык.

[illegible] этым студэнтам здаецца, што [illegible]ны не робяць нічога дрэннага. Яны-ж не перашкаджаюць лектару!

Званок. З палёгкай уздыхае Дзіна Пераверзева. Не падумайце, што яна намерана слухаць працяг лекцыі. У аўдыторыі студэнтаў многа, можа не заўважаць адсутнасці Дзіны. І праз 10—15 мінут Пераверзева павольна прагульвалася па праспекце імя Сталіна. Праз дзень на лекцыю па асновах марксізма-ленінізма Дзіна не пайшла зусім. Амаль кожны дзень Пераверзева прапускае лекцыі.

Праходзяць толькі першыя дні новага навучальнага года. І усё-ж у гэтыя дні назіраецца парушэнне вучэбнага працэсу. Многія студэнты дрэнна вядуць сябе на лекцыях. З першых-жа дзён пачынаюць прапускаць лекцыі. Яны не задумваюцца, што сваімі паводзінамі перашкаджаюць не толькі выкладчыку, але і таварышам, якія жадаюць набыць як мага лепшыя і глыбокія веды. У першую чаргу, больш за ўсё яны шкодзяць самі сабе.

Каб стаць сапраўднымі творцамі новага, патрэбны веды, трэба дысцыпліна. Сёння ў Дзіны Пераверзевай нехапіла цярпення паслухаць лекцыю. А праз некаторы час, калі яна скончыць універсітэт, стане журналістам, у яе нехопіць цярпення выканаць даручэнне рэдакцыі.

З такімі паводзінамі некаторых студэнтаў мірыцца нельга. Добрая вучэбная дысцыпліна — залог поспеху ў студэнтаў.

Грамадскім арганізацыям факультэта, дэканату неабходна з першых-жа дзён павесці барацьбу з прагульшчыкамі, гультаямі, з усімі тымі, хто парушае вучэбную дысцыпліну.

М. БУРНЕНКА.

ПІСЬМЕННІК — БАРАЦЬБІТ

(Да 12-годдзя з дня смерці Юліуса Фучыка)

Усяму прагрэсіўнаму чалавецтву добра вядома імя выдатнага чэшскага публіцыста, комуніста—змагара Юліуса Фучыка. 12 год назад, 8 верасня 1943 года, гітлераўскія найміты закатавалі яго ў фашысцкім засценку.

Юліус Фучык нарадзіўся ў 1903 годзе ў сям'і рабочага-металіста. Навучаючыся ў Пражскім універсітэце, і пазней—скончыўшы яго, Фучык займаўся журналістыкай, супрацоўнічаў у прагрэсіўных часопісах «Авангард», «Вар», «Диск», «Полоса» і інш.

Пачатак рэвалюцыйнай дзейнасці Фучыка належыць да 20-х гадоў. У гэты час ён становіцца ўдзельнікам комуністычных органаў прэсы—газеты «Рудэ права» («Чырвонае права»), часопіса «Творба» («Творчасць»).

У 25 год Юліус Фучык быў ужо адным з віднейшых публіцыстаў Чэхаславакіі. Ён заўсёды там, дзе барацьба рабочага класа вялася з асаблівай вастрынёй. Рэпартажы Фучыка гэтых гадоў услаўляюць адвагу і мужнасць рабочых, бязлітасна выкрываюць урад, клічуць забастоўшчыкаў да стойкасці і згуртавання. Фучык становіцца рэдактарам газет стачачных камітэтаў, аўтарам палымяных лістовак, выдатным прамоўцам. Ён увесь у барацьбе, сам удзельнічае ў тым, аб чым так страсна піша. Таму кожны радок, які выходзіў з-пад яго пяра ў тыя дні, і да сучаснага моманту не ўтраціў свайго гучання.

Асаблівае месца ў творчасці Фучыка займаюць яго паездкі ў Совецкі Саюз. У 1930 годзе дэлегацыя чэшскіх рабочых была запрошана ў СССР. У склад яе ўваходзіў і Юліус Фучык. У 1934 годзе Фучык у другі раз наведаў Совецкі Саюз, прабыўшы там два гады. Чэшскі публіцыст пабываў у Маскве, Ленінградзе, на Украіне, у Сярэдняй Азіі. Вярнуўшыся ў Прагу, ён робіць больш ста дакладаў аб соцыялістычным будаўніцтве ў СССР, піша артыкулы аб краіне соцыялізма. «Падарожжа ў шчаслівае заўтра» — так азаглавіў Фучык адзін з сваіх аркам падарожжа па Совецкай кра[illegible]

не з'явілася кніга Фучыка «У краіне, дзе наша заўтра з'яўляецца ўжо ўчарашнім днём». Думаючы аб капіталістычнай і соцыялістычнай рэчаіснасці, Фучык піша: «Два светы. Свет, які стаіць, адвярнуўшы ад сонца свой твар, у вечнай цемры, у вечнай ночы, што патухае і раскідаецца. І свет, які верціцца ў арбіце слаўных сузор'яў сусвету, — ён ведае і дзень і ноч, і свет і цень. Гэта не цуда, гэта — жыццё».

Пасля уступлення немцаў у Прагу ў выніку ганебнага Мюнхенскага пагаднення 29 верасня 1938 года, а затым і акупацыі Чэхаславакіі, Фучык уходзіць у падполле. Ён бясстрашна, бязлітасна змагаецца супраць мюнхенскай здрады і маладушных правіцеляў дзяржавы, якія кінулі краіну пад гусеніцы гітлераўскіх танкаў. У самыя цяжкія дні, калі комуністычная партыя Чэхаславакіі пайшла ў падполле, каб адтуль кіраваць супраціўленнем свабодалюбівага народа ў барацьбе з акупантамі, Фучык уваходзіць у склад падпольнага Цэнтральнага Камітэта компартыі Чэхаславакіі. Ён — рэдактар падпольнай газеты, выдатны ар[illegible] вопытны, загартаваны

Фашысты праследуюць Фучыка. Яны баяцца яго артыкулаў, якія натхняюць народ на барацьбу. Гестапа мабілізуе сваіх лепшых агентаў, шукае сляды Фучыка. Але Фучык няўлоўны. І толькі тады, калі фашыстам удалося заслаць у рады падпольшчыкаў свайго агента, яны арыштоўваюць Фучыка. Гэта было 24 красавіка 1942 года.

Знаходзячыся ў фашысцкім засценку, ведаючы аб тым, што яму ніколі не вырвацца на волю, Фучык прадаўжае работу. Ён паслаў з турмы змагарам за светлае будучае чалавецтва палымяны заклік: «Людзі, я любіў вас! Будзьце пільнымі!» Каму не вядомы гэтыя радкі з самай яркай, выдатнай кнігі Фучыка «Рэпартаж з пятлёй на шыі»? Гэта кніга была напісана ў турме на вузкіх лістках тонкай паперы, якую Фучыку тайна прыносіў турэмны наглядчык—зямляк Фучыка.

«Рэпартаж з пятлёй на шыі» — гэта страсная песня аб непахіснасці чалавечага духу, аб комуністах-змагарах, якія горда праносяць сваю веру ў перамогу, сваю чалавечую годнасць праз нечуваныя катаванні. Гэта—кніга аб жыцці ў турме і жудасных выпрабаваннях, якія перанёс Фучык і іншыя зняволеныя на працягу 411 дзён знаходжання ў турме. У 1950 годзе Юліусу Фучыку пасмяротна была прысуджана Ганаровая прэмія міру за кнігу «Рэпартаж з пятлёй на шыі».

У апошнія гадзіны жыцця турэмным двары ў лаг[illegible] гавораны да пакар[illegible] Фучык выступае з [illegible] прамовай аб Совецкім С[illegible]

У Берліне 8 верасня 1943 [illegible] Юліус Фучык быў пакараны смерцю.

Загінуў Фучык. Але і цяпер, так як і раней, гучаць над св[illegible]там страсныя словы пісьменніка-гуманіста, якія заклікаюць да барацьбы за [illegible]

Атамную энергію— на мірныя мэты

Днямі ў 58 аудыторыі біялагічнага корпуса адбылася сустрэча студэнтаў і выкладчыцкага саставу з удзельнікам Жэнеўскай нарады па мірнаму выкарыстанню атамнай энергіі, лаурэатам Сталінскай прэміі, доктарам фізіка-матэматычных навук, прафесарам Б. І. Сцяпанавым.

Сабраўшыяся з вялікай цікавасцю праслухалі даклад аб дасягненнях навукі ў галіне атамнай энергіі, аб рабоце Жэнеўскай нарады.

Вечары, прысвечаныя пачатку навучальнага года

На факультэтах і курсах праходзяць вечары, прысвечаныя пачатку навучальнага года.

13 верасня адбудзецца традыцыйны агульнауніверсітэцкі вечар сустрэчы са студэнтамі першых курсаў.

Даклад аб задачах у новым навучальным годзе зробіць прарэктар па навуковай рабоце Г. А. Павяцьеў. Лепшым спартсменам універсітэта будуць уручаны прызы і граматы.

Пасля ўрачыстай часткі адбудзецца канцэрт мастацкай самадзейнасці.

А. ДАВЫДАВА.

ГЛЫБОКА, ТВОРЧА ВЫВУЧАЦЬ АСНОВЫ МАРКСІЗМА-ЛЕНІНІЗМА

Наш універсітэт рыхтуе спецыялістаў па многіх галінах навукі, на яго факультэтах і аддзяленнях вырошчваюцца і фарміруюцца высокакваліфікаваныя кадры розных спецыяльнасцей. У залежнасці ад выбранай галіны ведаў, ад спецыялізацыі студэнты вывучаюць тыя навукі, тыя заканамернасці матэрыяльнага свету, з якімі ім давядзецца ў далейшым сустракацца непасрэдна на практыцы. Будучыя хімікі глыбока авалодваюць хімічнымі законамі матэрыяльнага свету; біёлагі вывучаюць біялагічныя і фізічныя заканамернасці — законы развіцця жывых арганізмаў, таму што з імі прыдзецца сустракацца на практыцы; філолагі ўсебакова пазнаюць законы развіцця мовы і літаратуры, вывучаюць гісторыю культуры, бо гэтыя веды патрэбны ім будуць у далейшым, на іх практычнай рабоце і г. д.

Але ёсць адна галіна навукі, веданне якой з'яўляецца абавязковым для ўсіх. Гэтая навука — марксізм-ленінізм. Яна вывучае законы развіцця прыроды і чалавечага грамадства, законы рэволюцый прыгнечаных і эксплуатуемых мас, законы пабудовы соцыялістычнага грамадства ва ўсіх краінах, законы перамогі комунізма.

У якой-бы галіне навукі і тэхнікі ні працаваў совецкі спецыяліст, ён не можа і не павінен замыкацца ў сваю вузкую спецыяльнасць, скажам, у матэматыку або батаніку, хімію або геалогію — ён не можа стаяць у баку ад творчага жыцця нашай краіны, для яго не можа быць абыякавым лёс соцыялістычнай Радзімы. Сапраўдны ленінец, гаварыў І. В. Сталін, «не можа быць толькі спецыялістам аблюбаванай ім галіны навукі, — ён павінен быць разам з тым палітыкам, жыва цікавіцца лёсам сваёй краіны, быць знаёмым з законамі грамадскага развіцця, умець карыстацца гэтымі законамі і імкнуцца быць актыўным удзельнікам палітычнага кіраўніцтва краінай». Вось чаму студэнты ўсіх факультэтаў і аддзяленняў нашага універсітэта павінны глыбока і сістэматычна працаваць над авалоданнем марксісцка-ленінскай тэорыяй, якая навукова раскрывае законы развіцця чалавечага грамадства.

Адной з выдатных асаблівасцей марксізма-ленінізма як навукі з'яўляецца яе жывы, развіваючыися характар. Марксізм-ленінізм няспынна ўзбагачаецца новым вопытам класавай барацьбы пралетарыяў усіх краін, ён развіваецца і ўзбагачаецца ў неразрыўнай сувязі з практыкай рэволюцыйнай барацьбы і соцыялістычнага будаўніцтва — і таму служыць найвярнейшым дапаможнікам для дзеяння. Творчы характар марксізма-ленінізма — крыніца яго непераможнасці і незгасальнай маладосці.

Таму Маркс, Энгельс, Ленін, Сталін заўсёды вучылі творча адносіцца да рэволюцыйнай тэорыі. Яны вялі пастаянную барацьбу супраць дагматыкаў і начотчыкаў, якія не разумелі творчага характару марксізма-ленінізма і імкнуліся да завучвання асобных марксісцкіх палажэнняў без умення прымяніць іх на справе. Марксізм-ленінізм — гэта дапаможнік да дзеяння, а не догма, і таму пры вывучэнні гэтай навукі неабходна не зазубрываць асобныя палажэнні і цытаты, а засвойваць сутнасць гэтай тэорыі і ўмець кіравацца ёй у сваёй практычнай дзейнасці.

Творча вывучаць марксізм-ленінізм, гаварыў М. І. Калінін — «гэта значыць успрыняць марксісцкае вучэнне ўсім сваім усведамленнем», гэта значыць глыбока зразумець важнейшыя законы марксізма-ленінізма і ўмець ператвараць іх у кіраўніцтва для сваёй паўсядзённай практычнай работы, для ацэнкі падзей і фактаў акаляючага жыцця. Іменна задача такога вывучэння — творчага, свядомага, глыбокага вывучэння — марксізма-ленінізма і стаіць перад усім шматлікім калектывам студэнтаў нашага універсітэта. Дапамагчы ім у гэтым закліка765 прафесары і выкладчыкі кафедраў марксізма-ленінізма, дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізма і палітычнай эканоміі.

Авалодаць марксізмам творча, засвоіць сутнасць гэтай навукі і навучыцца карыстацца ёй пры вырашэнні практычных пытанняў у розных гістарычных умовах — справа нялёгкая. Гэтага можна дасягнуць толькі пры ўпорнай, настойлівай і галоўнае — сістэматычнай, паўсядзённай рабоце над вывучэннем першакрыніц — важнейшых твораў класікаў марксізма-ленінізма, а таксама важнейшых рашэнняў партыйных з'ездаў, канферэнцый і пленумаў Цэнтральнага Камітэта нашай партыі, у якіх дэна далейшая творчая распрацоўка важнейшых пытанняў марксісцка-ленінскай тэорыі.

Сістэматычная самастойная работа над першакрыніцамі — важнейшая форма глыбокага вывучэння марксізма-ленінізма. Таму вельмі важна, каб усе нашы студэнты з першага дня, як толькі ў іх пачынаецца чытанне лекцыйнага курса, прыступілі да вывучэння твораў класікаў марксізма-ленінізма, не чакаючы, пакуль пачнуцца семінарскія заняткі. Гэта асабліва павінны ўлічыць студэнты першых курсаў, якія ўпершыню прыступаюць да вывучэння марксісцка-ленінскай тэорыі.

Неабходна цвёрда запомніць, што толькі ўпорная, клапатлівая паўсядзённая работа над вывучэннем твораў Маркса і Энгельса, Леніна і Сталіна, важнейшых рашэнняў і дакументаў нашай партыі, побач з вывучэннем выбранай спецыяльнасці, дасць магчымасць усім навучэнцам нашага універсітэта стаць поўнакроўнымі высокакваліфікаванымі спецыялістамі ў аблюбаванай імі галіне ведаў.

Вялікая задача стаіць і перад намі, выкладчыкамі марксісцка-ленінскай навукі. Лекцыйныя курсы, семінарскія заняткі і кансультацыі заклікаeы дапамагчы студэнтам у авалоданні марксізмам-ленінізмам, заклікаены навучыць іх творчаму падыходу да вывучэння рэволюцыйнай тэорыі. І таму неабходна працаваць над тым, каб лекцыі нашы былі тэарэтычна і ідэйна больш глыбокімі і ў той-жа час жывымі і захапляючымі, каб семінарскія заняткі ў нас ператварыліся ў творчыя гутаркі і спрэчкі. Трэба імкнуцца арганізаваць семінар так, каб там студэнты вучыліся, як гаварыў М. І. Калінін «апераваць самастойна сваім разумовым багажом», а не цытыраваць толькі па кніжках, каб яны імкнуліся «зразумець марксісцкія думкі і тварыць». Асабліва ўважліва і клапатліва трэба аднесціся да першакурснікаў, у якіх няма навыкаў работы над першакрыніцамі, і таму ў іх, натуральна, можа ўзнікнуць больш цяжкасцей пры рабоце над першымі творамі марксізма. Думаецца, было-б карысна, калі-б кафедра марксізма-ленінізма распрацавала спецыяльныя мерапрыемствы па рабоце са студэнтамі першага курса.

Дык вось, за работу, за глыбокае, творчае вывучэнне рэволюцыйнай марксісцка-ленінскай навукі, за глыбокае веданне законаў развіцця і рэволюцыйнага пераўтварэння грамадства, законаў комуністычнага будаўніцтва!

В. СІКОРСКІ,
кандыдат філасофскіх навук, дацэнт кафедры марксізма-ленінізма.

РУПЛІВЫ ГАСПАДАР

Абноўлены, і як-бы памаладзеўшы, радасна сустрэў студэнтаў універсітэцкі інтэрнат па вуліцы Свердлова № 34. Усё тут выглядае прыгожа: і блакітная панель калідораў, і паблісквающыя на сонцы шыбы старанна вымытых вокнаў, і чыстыя, утульныя пакоі. Прыемна адчуваць студэнтам, што тут іх чакалі, да іх прыезду рыхтаваліся.

Вялікая заслуга ў гэтай падрыхтоўцы належыць каменданту інтэрната Сцяпану Прохаравічу Ткачуку. Многа давялося яму папрацаваць. Свой рабочы дзень пачынаў ён звычайна з абходу ўсяго корпуса: правяраў якасць пабелкі і афарбоўкі, уважліва аглядаў аконныя рамы і выключацелі, спраўнасць дзвярных замкоў, падоўгу затрымліваўся на кухнях. А кухні цікавілі яго больш за ўсё.

— Неабходна, каб памяшканні кухняў утрымліваліся ў бездакорнай чысціні, — гаворыць Сцяпан Прохаравіч.

— Але, як гэтага дабіцца?—доўга думаў т. Ткачук і прыйшоў да вываду, што трэба ўвесці на кухнях дзяжурства.

— Чыста будзе—ёсць каго пахваліць, брудна — ёсць з каго спытаць.

Так на кухнях ўстанавілася рэгулярнае дзяжурства, а разам з тым і парадак.

...Многа клопатаў у гэтага простага, сціплага працаўніка: «сям'я» у яго вялікая, амаль 700 чалавек, хочацца, каб кожнаму было добра і зручна. Слухаеш, як расказвае Сцяпан Прохаравіч пра даверанаю яму гаспадарку і ясна бачыш, што твой субяседнік не проста камендант у вузкім значэнні гэтага слова, а гарача любячы студэнтаў чалавек, для якога інтэрнат таксама з'ўляецца ачагом комуністычнага выхавання моладзі.

У скромнай утульнасці студэнцкіх пакояў ёсць часцінка і яго душы, а гэта па-сутнасці самае светлае, самае важнае ў жыцці кожнага савецкага чалавека.

Г. МАРУНОВА.

НОВЫЯ ВЕРШЫ
НАЗЫМА ХІКМЕТА

Сёння мы змяшчаем на старонках нашай газеты новыя вершы вядомага турэцкага паэта ...ма Хікмета. Першыя тры з публікуемых ...жо сталі песнямі. Музыку да іх ства... вядомыя чэшскія кампазітары. Ноты ...нь былі перасланы Полю Робсану. ...з запісам песень у выкананні Робсана ...ваны ў Хельсінкі ў час Сусветнай 15 ... Міру.

...на з буйных штодзённых газет змя... ...дай старонцы новыя вершы Хікмета. Правядзен... барчых сх... ...ксты песень выкарыстоўваліся як на-карот... ...пры зборы подпісаў пад Венскім Зва... ...тамое Англіі, Індыі, арабскіх краінах яны атрымалі шырокае распаўсюджанне.

Чацверты верш напісан у Хельсінкі пад уражаннем велічнага сходу прадстаўнікоў 68 нацый у імя агульнай для ўсіх мэты — абароны міру. Увесь гэты цыкл вершаў — новы вялікі ўклад Н... Хікмета ў справу барацьбы за мір.

Японский рыбак

Японский рыбак был молод и смел,
был облаком в море убит рыбак.
Его земляк эту песню мне спел.
Был желтый вечер. Зажгли маяк.

Поймали рыбку, кто съест—умрет,
и кто коснется нас—умрет.
Как черный гроб, плывет баркас,
кто вступит на баркас—умрет.

Поймали рыбку, кто съест—умрет,
умрет не сразу он—на нем
гнить будет мясо день за днем...
Поймали рыбку, кто съест—умрет.

И кто коснется нас—умрет,
коснется наших рук простых,
омытых солью волн морских.
И кто коснется нас—умрет,
умрет не сразу он—на нем
гнить будет мясо день за днем.
И кто коснется нас—умрет.

Любовь моя, меня забудь!
Как черный гроб, плывет баркас.
кто вступит на баркас—умрет,
упало облако на нас...

Любовь моя, меня забудь!
Не обнимай—ношу змею,
Она вкрадется в грудь твою...
Любовь моя, меня забудь!

Как черный гроб, плывет баркас.
Любовь моя, меня забудь!
Наш сын родится без отца,
гнилей протухшего яйца.
Как черный гроб, плывет баркас,
качая мертвую траву...
О люди! Где вы? Вас зову!
Я вас зову!

Маленькая мертвая девочка

Откройте, это я стучу,
стучу у каждого крыльца,
невидима для ваших глаз,—
нельзя увидеть мертвеца.

Я в Хиросиме умерла,
года прошли, года пройдут,
мне было семь и ныне семь—
ведь дети мертвые не растут.

Огонь мне волосы спалил,
потом глаза заволокло,
и горстью пепла стала я,
и пепел ветром унесло.

Прошу вас, но не для себя,
не нужен мне ни хлеб, ни рис,
[illegible] сгорел, как лист.

Поставьте подпись, я прошу,
прошу вас, люди всей земли,
чтоб не сжигал огонь детей,
чтоб сахар есть они могли.

Пускай не губят облака людей

Лишь матери нас делают людьми,
они, как свет, что впереди всегда.
Иль вас не мать произвела на свет?
Жизнь матерей храните, господа,
пускай не губят облака людей!

Вот мальчик лет шести бежит в саду,
сквозь ветки полетел бумажный змей.
Вы так же бегали в свои года;
не убивайте, господа, детей,
пускай не губят облака людей!

Кого невесты ищут в зеркалах,
купая темный гребень в волосах?
Когда-то, верно, так же ждали вас,
Не убивайте, господа, невест,
пускай не губят облака людей!

Под старость человек из жизни всей
припомнит сладостные дни.
Жаль стариков, пускай живут они,—
и вы ведь тоже стары, господа,
пускай не губят облака людей!

Люди без оружия

Люди со всех концов земли
на север шли, на север шли.
Пришли. Среди озер и скал
зеленый город стоял.

Не было оружия у людей,
шли сердце свое отдать.
Обращались к жизни, только ей
о любви спешили сказать.

Белые ночи,
прохладные дни.
Ковать слова пришли они,
на наковальнях сердец ковать.
Смерти сильнее
эти слова.

Перевела **М. ПАВЛОВА**

СПАРТЫЎНАЕ ЛЕТА СТУДЭНТАЎ БДУ

Больш чым у шасцідзесяці спартыўных спаборніцтвах прынялі ўдзел спартсмены БДУ імя В. І. Леніна за мінулы навучальны год. У спаборніцтвах удзельнічала звыш 4.700 студэнтаў.

Падвядзеннем вынікаў вучэбна-спартыўнай работы за 1954-55 навучальны год з'явілася праведзеная з 30 чэрвеня па 4 ліпеня г. г. 1-я спартакіяда студэнтаў рэспублікі па сямі відах спорту. У комплексным заліку спартсмены універсітэта занялі другое места. Паспяхова выступалі нашы баскетбалісты, мужчынская і жаночая каманды занялі першае места (трэнер каманды Е. Анкуда).

Першае места ў камандным заліку па плаванню занялі спартсмены нашага універсітэта. Паспяхова выступалі лёгкаатлеты І. Добралюбаў і Л. Станішэўскі. У спаборніцтвах яны занялі першыя месцы. Парадавала нас сваімі вынікамі фехтавальшчыца Р. Белякова. Сярод жанчын яна заняла першае места па рапіры.

Многія спартсмены універсітэта не спынялі трэніровак і ў летні час. Рэгулярна трэніраваліся жаночая баскетбольная і футбольная каманды, група лёгкаатлетаў і гімнастаў. Рад студэнтаў у летні час прыняў удзел у рэспубліканскіх і гарадскіх спаборніцтвах па розных відах спорту. Група лёгкаатлетаў прыняла ўдзел у рэспубліканскім пяршынстве прафсаюзаў, у складзе зборнай каманды ДСТ "Буравеснік".

У выніку мінулых спаборніцтваў званне чэмпіёнаў рэспублікі прафсаюзаў заваявалі: студэнт гістарычнага факультэта В. Цiток у бегу на 100 м і студэнт хімічнага факультэта Л. Станішэўскі ў прыжках у даўжыню.

Жаночая баскетбольная каманда прыняла ўдзел у пяршынстве БССР, якое адбылося ў ліпені месяцы ў г. Мінску. Каманда паказала сябе згуртаваным калектывам і ў выніку праведзеных спаборніцтваў заняла другое месца, уступіўшы першае места зборнай камандзе ДСТ «Буравеснік».

Неабходна адзначыць, што наша жаночая каманда была адзіным калектывам, які прадстаўляў вышэйшую навучальную ўстанову. Мужчынская каманда «Буравеснік» у гэтых спаборніцтвах заняла другое месца, у яе ліку ігралі студэнты Е. Анкуда, А. Карашкоў, Е. Жук і Э. Дубінскі.

Звыш 30 спартсменаў універсітэта правялі лета ў альпінісцкіх лагерах і турысцкіх паходах, дзе яны прадаўжалі павышаць сваё спартыўнае майстэрства і агульную фізічную падрыхтоўку, рыхтуючыся да прадстаячых спаборніцтваў у выбраным відзе спорту.

Прадаўжаючы заняткі на працягу летняга канікулярнага перыяду, многія студэнты значна павысілі сваю фізічную падрыхтоўку і спартыўнае майстэрства.

В. ШЭПЯЛЕВІЧ,
старшы выкладчык кафедры фізвыхавання і спорту.

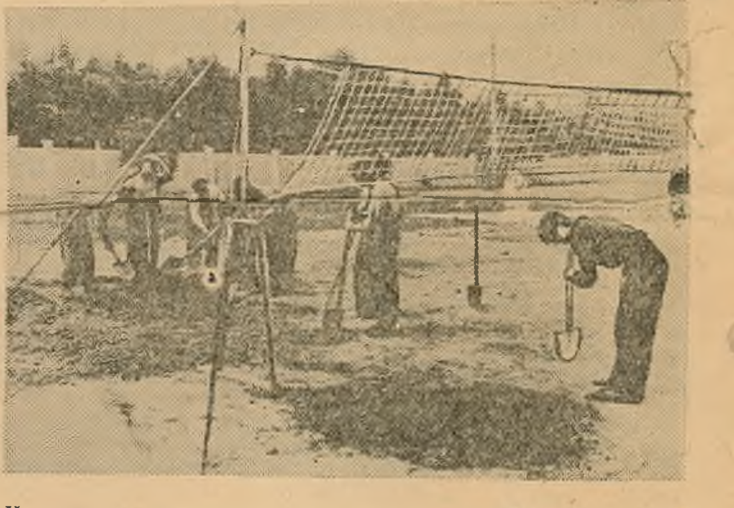

На здымку: студэнты універсітэта на будаўніцтве спартыўнай пляцоўкі.
Фото Л. Бондара.

ЁН БУДЗЕ АБАРАНЯЦЬ ГОНАР КРАІНЫ

Яшчэ ў сярэдняй школе Леанід Кабановіч захапляўся стралковым спортам. Увесь свой вольны час аддаваў ён гэтай любімай справе. Паступіўшы ва універсітэт, Кабановіч прадаўжае настойліва займацца ў стралковым гуртку. У выніку ўпорнай работы ён дабіваецца вялікіх поспехаў.

У 1952 годзе ў стралковых юнацкіх спаборніцтвах Кабановіч паказвае выдатныя вынікі стральбы з малакалібрнай вінтоўкі і залічваецца ў зводную стралковую каманду нашай рэспублікі.

З году ў год Леанід Кабановіч удасканальвае свае вынікі. У гэтым годзе ў ліку лепшых стралкоў Беларусі ён быў пасланы на Усесаюзныя спаборніцтвы абараняць гонар рэспублікі, дзе паказаў выдатныя вынікі, пацвердзіўшы нормы I разраду. I толькі некалькі ачкоў не хапала да нормы майстра спорту.

Хутка студэнт Кабановіч у ліку лепшых стралкоў рэспублікі паедзе на спаборніцтвы на першынства Еўропы, якое будзе праходзіць у Бухарэсце ў верасні гэтага года. Трэніровачныя вынікі на зборах у Маскве і Львове даюць добрыя вынікі. Трэба спадзявацца, што прадстаячае пяршынства, у якім будзе ўдзельнічаць Кабановіч, дасць яшчэ аднаго майстра спорту для нашага універсітэта.

Мы ганарымся сваім выхаванцам, які будзе абараняць гонар нашай Радзімы. Пажадаем Леаніду вялікіх поспехаў.

Палкоўнік **П. В. СУХАЎ.**

Рэдактар **В. Л. ШАЦІЛА**

ПАДПІСКУ
НА ГАЗЕТУ «БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ»
ПРАВОДЗЯЦЬ ГРУПОРГІ, ПРАФКОМ І МЯСЦКОМ
КОШТ ПАДПІСКІ НА НАВУЧАЛЬНЫ ГОД 10 РУБ.

АТ 03335 Друкарня імя Сталіна. Заказ № 952 Тыраж 2 000 экз.